

Студијски програм : Фитомедицина			
Назив предмета: Заштита периурбаних средина - Protection of Peri-Urban Areas			
Наставник: др Драгана Будаков, редовни професор; др Маја Меселџија, редовни професор; др Александра Петровић, редовни професор; маст. инж. пољ. Тијана Стојановић, асистент			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 2			
Услов: нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената са значајем периурбаних средина као специфичних екосистема који се налазе између урбаних и руралних подручја и обухватају различите типове станишта која нису под директном пољопривредном производњом, али су под снажним утицајем антропогених активности. Посебан акценат се ставља на идентификацију и управљање биотичким (корови, биљне болести, штеточине) и абиотичким факторима, као и на примену интегралних и еколошки прихватљивих метода заштите.			
Исход предмета			
На основу стеченог знања из овог предмета, студент ће бити способан да: објасни значај и специфичности периурбаних средина; идентификује значајне абиотичке факторе, врсте корова, патогена и штеточина у периурбаним срединама; процени ризике које представљају инвазивне и алергене врсте; примени принципе интегралне заштите у периурбаним срединама; предложи одговарајуће методе контроле штетних организама уз минималан штетан утицај по животну средину и здравље људи.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и значај периурбаних средина. Типови периурбаних средина и њихов еколошки значај. Биодиверзитет и антропогени утицај у периурбаним екосистемима. Корови, проузроковачи биљних болести и штеточине у периурбаним срединама. Инвазивни организми и њихов утицај на периурбане екосистеме и здравље људи. Алергене врсте и њихов значај за јавно здравље. Употреба пестицида у периурбаним срединама и законска регулатива. Интегрална контрола корова, одржива и биолошка заштита од проузроковача биљних болести и штеточина у периурбаним екосистемима уз очување биодиверзитета. Процена еколошких ризика примене пестицида у периурбаним срединама, управљање пестицидним отпадом и мере за смањење контаминације земљишта и вода.			
Практична настава			
Идентификација најважнијих корова, проузроковача биљних болести и штеточина у периурбаним срединама. Анализа студија случаја из управљања инвазивним врстама. Планирање интегралних мера заштите у периурбаним срединама. Студија случаја примене пестицида у периурбаним срединама, са освртом на дрифт пестицида, изложеност становништва и мере заштите водотокова и зелене инфраструктуре.			
Литература			
Singh, R., Bhadouria, R., Tripathi, S., Kohli, R.K., Singh, H. (Eds.). (2025). Invasive alien plants in urban ecosystems: Emerging concerns and socio-ecological dimensions. Springer, Cham, Switzerland.			
Isibor, P.O. (Ed.). (2026). Pollution Tolerance of Freshwater Ecosystems and Biomonitoring: Ecotoxicology for One Health. CRC Press, Boca Raton, FL, USA.			
Siddiqui, S., Meghvansi, M.K., Chaudhary, K.K. (Eds.). (2022). Pesticides bioremediation. Springer, Cham, Switzerland.			
Константиновић, Б.И., Константиновић, Б. (2014). Основи хербологије и корови урбаних средина. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет, Нови Сад, Србија.			
Константиновић, Б., Попов, М., Самарџић, Н. (2021). Основи хербологије. Практикум, Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет, Нови Сад, Србија.			
Шуњка, Д., Вуковић, С. (уредници) (2025). Изазови и трендови у органској пољопривредној производњи. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет, Нови Сад, Србија.			
Број часова активне наставе: 1+1		Теоријска настава: 15	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Теоријска, практична и теренска настава, дискусије, анализа студија случаја.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања	20	Писани испит	80